

Pestprotocol versie 2021/2022

Christelijke school voor speciaal Daltonbasisonderwijs De Leilinde

Inhoud

1.	Waarom wij kiezen voor een pestprotocol	2
	Visie over pesten op onze school	2
2.	Achtergrondinformatie	4
2.1	Wat verstaan wij onder pesten?.....	4
2.2	Kenmerken van de pestkop.....	6
2.3	Kenmerken van de gepeste	6
2.4	Signalen, die wijzen op pestgedrag.....	7
3.	Op welke wijze wordt in onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?	9
4.	Hoe wordt er gehandeld in situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?	11
	Bijlage 1: Ik heb de pest aan pesten (voor de leerlingen)	13
	Bijlage 2: Analyseformulier 'pestgedrag'	14

1. **Waarom wij kiezen voor een pestprotocol**

Visie over pesten op onze school

Als Speciale Dalton Basisschool met een Protestant Christelijke identiteit, willen wij een afspiegeling zijn van de totale maatschappij waarin wij leven. Een maatschappij die democratisch is, waarin mensen voor hun mening mogen en durven uitkomen, en elkaars mening en ideeën kunnen respecteren. Het grote belang van het kunnen en willen leven in een maatschappij waarin niet gediscrimineerd wordt op basis van geloofsovertuiging, culturele achtergronden, nationaliteit of op welke wijze dan ook, staat in ons onderwijs voorop. Elke school in Nederland moet een beleid voeren wat gericht is op het aanpakken en tegengaan van pesten (Wet Veiligheid op school).

Het is in onze ogen van groot belang, dat de kinderen zich in onze school thuis voelen. Wij streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin de kinderen zich gerespecteerd voelen en ervaren dat er voor iedereen, ongeacht capaciteiten en vaardigheden, de nodige belangstelling en aandacht is.

*Een dergelijke werksfeer, ook wel pedagogisch klimaat genoemd, vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsleerresultaten en een positieve ontwikkeling van de kinderen. Belangrijk kenmerk binnen dit pedagogisch klimaat is dus een kindvriendelijke onderwijsleeromgeving, waarbij **een gevoel van veiligheid en geborgenheid** bij de kinderen de grondslag vormt.*

Binnen de school doen zich veel situaties voor, waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen binnen de leerlinggroep of bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Situaties, die gemakkelijk kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en je achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Dergelijke situaties leiden gemakkelijk tot pestgedrag. Er wordt een slachtoffer gezocht en gevonden. Er worden nog wat meelopers geronseld, en de basis voor een langdurige peestsituatie, met alle negatieve gevolgen van dien is gelegd. Pestgedrag in en rondom onze school belemmert niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces doordat veel tijd aan de oplossing van dergelijk gedrag moet worden besteed, maar doet ook absoluut inbreuk op onze visie dat wij in onze school een veilige en kindvriendelijke onderwijsleeromgeving willen nastreven. Pestgedrag is een niet te ontkennen fenomeen, dat zich de laatste jaren steeds meer voordoet bij zowel kinderen als bij volwassenen.

Een fenomeen, dat zich op een brede schaal voordoet, niet alleen binnen het gezin, in en rondom de school, maar ook bij verenigingen en clubs, in de buurt en zelfs binnen de werk- en woonomgeving van volwassenen.

Hoe kunnen kinderen, die hun onzekerheid en frustraties door middel van pestgedrag uiten en dit mogelijk tot een vast gedragspatroon maken, later als volwassenen op een respectvolle manier met andere mensen in de maatschappij omgaan?

Met behulp van dit pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een peestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen, door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper en gepeste bespreekbaar te maken.

*Wij willen hiermee laten zien aan ouders en leerlingen, dat pesten serieus wordt genomen en wordt aangepakt. Dit anti-pestprotocol moet voor iedereen binnen de school; leerlingen, leerkrachten en ouders duidelijkheid geven over hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt. Door dit protocol te volgen ontstaat er samenwerking tussen alle betrokkenen: leerkracht, pester, gepeste, overige klasgenoten en ouders. **Deze vorm van samenwerken wordt ook wel de vijfsporenaanpak genoemd.** Direct optreden tegen pesten geeft eenduidelijk signaal af aan leerlingen dat pesten op school niet wordt getolereerd. Dit heeft als positief bijeffect, dat de veiligheidsbeleving van leerlingen zal toenemen.*

Naast de nodige basisinformatie voor de leerkrachten, is ook een duidelijk plan van aanpak beschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd en zijn overzichten van regels en afspraken ten aanzien van de omgang met elkaar opgenomen. Deze regels zijn in de leerlinggroepen duidelijk zichtbaar opgehangen, en met de kinderen besproken (zie de 5 regels van onze school met bijbehorende picto's).

1. Je luistert naar alle medewerkers en stagiaires van SBO De Leilinde
2. Je houdt handen en voeten bij jezelf; blijft van een ander af.
3. Je gebruikt vriendelijk taalgebruik naar de ander, ook bij ruzies.
4. Je gaat naar de pleinwacht/juf/meester als je hulp nodig hebt.
5. Als de bel gaat, ga je direct naar je kruisje en wacht je tot de juf/meester aangeeft dat jullie naar binnen mogen.

Ook in de gangen van de school zijn deze regels duidelijk zichtbaar opgehangen. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken, omdat pestgedrag zich niet alleen beperkt tot de school en omdat mogelijk oorzaken van pestgedrag ook buiten de school kunnen liggen.

Dit pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
  - Het voorkomen van pestgedrag
  - Het tijdig signaleren van pestgedrag
  - Het remediëren van pestgedrag
  - De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren

Met dit pestprotocol hopen wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en tegengaan van pestgedrag.

2. Achtergrondinformatie

2.1 Wat verstaan wij onder pesten?

Een definitie van pesten op school luidt als volgt:

“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen”.

Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

Bij plagen is er sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig. Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit: plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van de leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Er moet ook goed worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat anderzijds kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

We gaan er als school van uit, dat in de meeste gevallen dat een leerling zich gepest voelt, de “pester” niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan zal duidelijk gemaakt worden wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn! (ook ouders worden hierbij betrokken).

Pesten en plagen, waar zit het verschil?

Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN, en de gevolgen van dit gedrag vormt een basis voor het signaleren van pestgedrag:

Plagen

- Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.
- Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.
- Speelt zich af tussen 'gelijken'
- Is meestal te verdragen, of zelfs leuk maar kan ook kwetsend of agressief zijn.
- Meestal één tegen één.
- Wie wie plaagt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.

Gevolgen

- 'Schaafwond' of korte draaglijke pijn (hoort bij het spel). Wordt soms ook als prettig ervaren ('Plagen is kusjes vragen').
- De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.
- Men blijft opgenomen in de groep.
- De groep lijdt er niet echt onder.

Pesten

- Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
- Ongelijke strijd. De onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pestkop.
- De pestkop heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Meestal een groep (pestkop en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
- Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

Gevolgen

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte om 'Bij de groep te horen' wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig, en men wantrouwt elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaniteit. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

2.2 Kenmerken van de pestkop

Alhoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'Pestkop' kunnen opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is toch in de praktijksituatie gebleken dat bij kinderen die pesten, vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie en het gebruik van stoere taal.
- Imiteert graag agressief gedrag.
- Is vlugger agressief, gebruikt meer geweld.
- Lijkt assertief: zegt spontaan wat hij denkt of voelt.
Komt uit voor zijn mening.
- Is vrij impulsief.
- Heeft de neiging anderen te overroepen of te domineren om controle te houden, maar is misschien minder zeker dan het lijkt.
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers.
- Is meestal fysiek sterker of omringd door sterke vrienden die zijn gezag respecteren.
- Heeft moeite met regels, grenzen, en eigen of door anderen opgelegde regels.
- Schat situaties verkeerd in.
- Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in.
- Heeft het moeilijk met stress of spanning, die van buitenaf wordt opgelegd (proefwerken, agressie van ouders, etc.).
- Lijdt vaak aan een negatieve faalangst.
- Hoe onveiliger hij zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok.
- Is niet noodzakelijk dommer of slimmer dan de rest.
- Geniet respect uit angst en niet uit waardering.
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen.

2.3 Kenmerken van de gepeste

Alhoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'Gepeste' kunnen opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is toch in de praktijksituatie gebleken, dat bij kinderen die gepest worden, vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik.
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is eerder in zichzelf gekeerd.
- Is geneigd zich onderdanig of gediensig te gedragen.
- Is onzeker in zijn sociale contacten.
- Durft niet op te komen voor zichzelf.
- Heeft vaak een lage dunk van zichzelf en gelooft uiteindelijk dat hij het verdient om gepest te worden.
- Voelt zich vaker eenzaam dan andere kinderen.
- Voelt niet goed aan welke regels of normen er binnen de groep gelden.
- Reageert niet op de gepaste manier op druk: begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken of vleien, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pestkoppen na te bootsen, maar faalt daarin.

2.4 Signalen, die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen peestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen. Als school gaan wij actief om met pestgedrag, wij gaan vooral uit van een Vijfsporenaanpak. Deze is ontwikkeld door de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs.

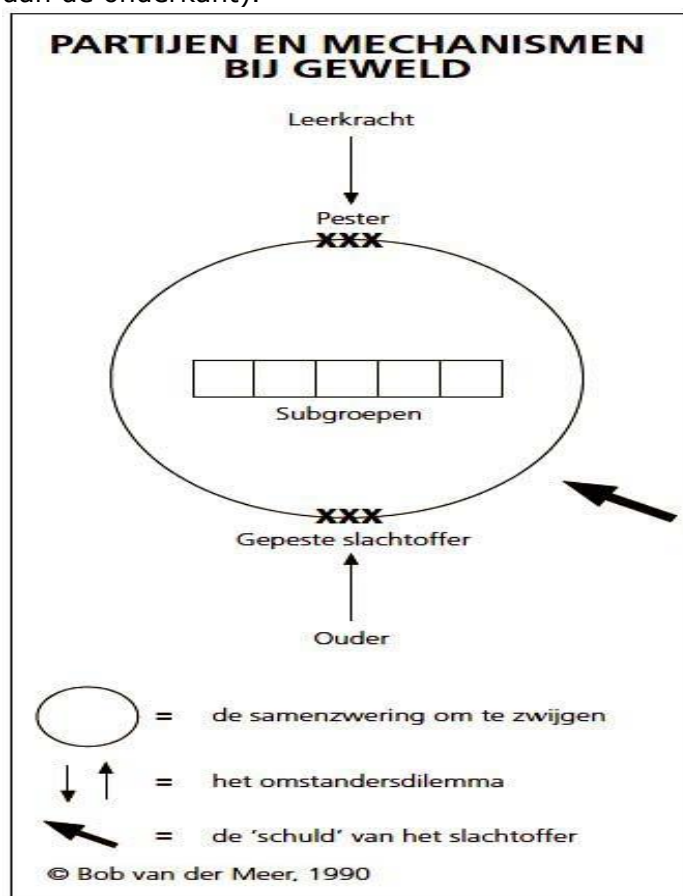
Bij pesten is sprake van vijf partijen en van zeker drie psychologische mechanismen, van dezelfde gevolgen en dezelfde (vijfsporen)aanpak voor oplossing van het probleem.

Vijf partijen

De zwijgende middengroep (kolom in het midden) bestaat uit vijfsubgroepen:

- de leerlingen die met de pester mee pesten, omdat ze bang voor hem/haar zijn,
- de leerlingen die mee pesten, omdat ze er beter van (denken te) worden,
- de leerlingen die niet mee pesten, maar ook niets doen om een einde te maken aan het gedrag van de pester,
- de enkeling die niet ziet dat er in de klas wordt gepest,
- de enkeling met een hoge sociale status in de groep die het af en toe voor het slachtoffer opneemt.

De andere partijen in het schema zijn de pester (de kruisjes aan de bovenkant), de leerkracht (de pijl van boven naar beneden), ouder (de pijl van onder naar boven) en de gepeste leerling (de kruisjes aan de onderkant).

Psychologische mechanismen

Naast de vijf partijen is er ook sprake van in ieder geval drie psychologische mechanismen: de samenzwering om te zwijgen, het omstandersdilemma en de neiging van de omstanders om het slachtoffer van pesten (een gedeelte van) de schuld te geven, blaming the victim genoemd.

De samenzwering om te zwijgen

Dit is een term afkomstig uit de literatuur over kindermishandeling en heeft te maken met het 'klokkenluiderprobleem'. Iedereen of bijna iedereen in de groep weet dat er gepest wordt; toch durven leerlingen het niet naar buiten te brengen, uit angst om voor verklikker te worden aangezien.

De enige manier om dit mechanisme te doorbreken is de regel: je mag nergens over klikken, maar als de regels die jullie met elkaar hebben afgesproken worden overtreden, heeft iedereen het recht en de plicht dit aan elkaar, de leerkracht en de ouders te vertellen en dat noemen we geen klikken.

Dit moet elke week consequent aan de orde worden gesteld en de leerlingen moet gevraagd worden of hen iets dwarszit, wat zij graag aan anderen zouden willen vertellen. Het voeren van dergelijke gesprekken is dan een te leren vaardigheid. Met deze regel zou men al bij leerlingen van groep één moeten beginnen.

Het omstanderdilemma

Een oplossing voor dit dilemma is: beleid maken waarin duidelijk wordt gemaakt dat eenieder binnen school verantwoordelijk wordt of is voor elkaars psychosociale veiligheid, wat inhoudt dat, als iemand iets dwars zit hij of zij dat niet alleen kenbaar mag, maar ook móet maken.

Blaming the victim

De enige oplossing voor dit schema is: aan elkaar voortdurend duidelijk maken dat niemand erom vraagt om slachtoffer van pesten te zijn of te worden.

3. Op welke wijze wordt in onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?

Bij SBO Daltonschool De Leilinde stellen wij het pedagogisch klimaat centraal in onze visie. Wij staan voor respectvol en positief omgaan met elkaar. Met aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden.

De sfeer in onze school, de manier waarop wij contact maken en afstemmen op de leerlingen, de veiligheid, de structuur, de regelmaat en de manier van omgaan met regels en afspraken, zorgen voor een positief en goed klimaat. Als een leerling zich veilig voelt kan hij/zij zich ontwikkelen en krijgt hij/zij kansen om verder te groeien

Onze school heeft als doel: het bevorderen van het wederzijds respect en waardering van de leerlingen onderling, met als uitgangspunt:

"Alle mensen verschillen onderling, qua uiterlijk, qua persoonlijke eigenschappen, vaardigheden en capaciteiten. Ieder mens heeft het recht om, ongeacht zijn uiterlijk, persoonlijke eigenschappen, vaardigheden en capaciteiten, 'zichzelf' te kunnen zijn, en als zodanig te worden gerespecteerd door zijn medemensen".

Binnen SBO Daltonschool De Leilinde is teambreed een doorgaande schoollijn afgesproken t.a.v. het domein: Sociaal-emotionele ontwikkeling.

Ter voorkoming van pestgedrag wordt de onderstaande werkwijze gehanteerd:

1. Structureel krijgen de leerlingen 1x per week een les SOVA (sociale vaardigheden volgens het rooster). Dit gebeurt in alle groepen volgens de methoden: KWINK, SOCIAAL GEDRAG ELKE DAG, Beertje Anders. In de methoden komen preventief lessen over pesten/plagen e.d. aan de orde. Mocht het nodig zijn, dan wordt hier specifiek aandacht aan besteed (bij vermoeden en signalen van pestgedrag (zie aanpak).
2. Afgesproken is dat er 1x per 2 jaar enkele themaweken ingeroosterd worden rondom pesten (achtergronden van pestgedrag, structuren van peestsituaties, kenmerken van de gepeste, kenmerken van de pestkop, gevolgen van pestgedrag e.d.). Project: "Pesten daar doen wij niet aan mee". De leerlingen zijn hier actief mee bezig en ook de ouders/opvoeders worden hierbij betrokken.
3. Via het leerlingvolgsysteem sociaal-emotionele ontwikkeling worden structureel signalen van pestgedrag in de gaten gehouden. Leerlingen vullen o.a. jaarlijks in: SOCIOGRAM, SCOL, LVL, KWALITEITSKAART SCHOOL) De leerlingen kinderen vullen tijdens het project o.a. specifieke vragenlijsten in met elkaar zoals: de PESTTEST, vragenlijsten over hun welbevinden e.a.

De leerkrachten hebben kennis en inzicht m.b.t. alle aspecten van pestgedrag en zijn vaardig in het signaleren en remediëren van pestgedrag.

Alle leerkrachten zijn bekend met het pestprotocol van onze school en handelen conform de hierin genoemde afspraken en stappen.

- 1. In alle groepen worden duidelijke groepsregels gehanteerd** die met de leerlingen worden besproken. In de klas zijn bepaalde regels gevisualiseerd (picto's) en/of op schrift gesteld en hangen duidelijk zichtbaar voor alle leerlingen in de groep.
- 2. Op onze school hanteren wij schoolregels** (zie schoolregels op de borden in de school en in de schoolgids).
- 3. In alle groepen worden duidelijke gedragsregels ten aanzien van 'pestgedrag' gehanteerd, die met de leerlingen worden besproken.**
Deze gedragsregels komen regelmatig aan de orde tijdens de SOVA lessen in de groep. De leerlingen bespreken situaties t.a.v. pesten en plagen tijdens de kringgesprekken in de groep (zie KLETSKAARTEN sova).
- 4. Positief gedrag van leerlingen wordt in onze school bekrachtigd, gecompimenteerd en beloond.** (pedagogisch handelen in de groep: o.a: Beloningssysteem; Henkie punten/Zonnetje van de week, Complimentenbord)
- 5. Op ouderavonden en bijeenkomsten (in samenwerking met Maatschappelijk Werk van school)** wordt zo nodig/thematisch aandacht besteed aan de aspecten van pestgedrag.
- 6. Er is gedurende een kwartier voor de aanvang van de lessen, en gedurende de pauzes toezicht op het schoolplein waarbij duidelijke gedragsregels en afspraken worden gehanteerd** (zie afspraken en schoolregels in de schoolgids).
- 7. Om pestgedrag voor te blijven en conflictsituaties op het plein te leren oplossen, hebben wij MEDIATION op school ingezet.** Hierdoor leren wij de leerlingen bewust te worden van hun gedrag, zich te leren verontschuldigen voor eigen gedrag en met elkaar alternatieven te bedenken voor negatief gedrag. Hiervoor worden jaarlijks MEDIATORS opgeleid (bovenbouwgroepen).
De Mediators staan 2x per week op het rooster. Zij hebben de leiding en helpen m.b.v. een stappenplan naar de betrokkenen te luisteren en gezamenlijk tot een oplossing te komen (onder supervisie van begeleider of leerkracht). De leerlingen mogen zelf aangeven als zij naar de MEDIATORTAFEL willen om het probleem op te lossen (zij hebben hierin een eigen keuze! BELANGRIJK OM DIT TE RESPECTEREN).

4. Hoe wordt er gehandeld in situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?

Stappenplan anti-pestprotocol: Iedere melding van pestgedrag/ pestsignalen wordt serieus genomen door school/directie/team en wordt geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. **Deze stappen zijn erop gericht op het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen!**

Stap 1: Waarschuwingfase

De betreffende leerling wordt gewaarschuwd en de leerkracht bespreekt samen met de leerling de gesignaleerde peestsituatie. De leerling is op de hoogte van het feit dat na deze waarschuwing bij een volgende peestsituatie de 'RODE Kaart' volgt (dit betekent dat de leerling naar binnen wordt gestuurd/STOPPEN met spelen en onder begeleiding van het plein naar de eigen tafel in de groep). De leerling kan aangeven om b.v. aan de **Mediationtafel een Mediationgesprek** te willen voeren om gezamenlijk naar een oplossing te zoeken voor de peestsituatie en ook het verhaal van de ander te horen.

Stap 2: Handelingsfase

Wanneer de peestsituatie weer bij dezelfde leerling wordt geconstateerd, wordt dit in een afzonderlijk gesprek door de leerkracht met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste) besproken (Zie analyse formulier pestgedrag). **De leerkracht stelt de ib'er op de hoogte van de situatie. Ook het team wordt geïnformeerd over het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.**

De leerkracht maakt op het analyseformulier een schriftelijk verslag van de peestsituatie. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/te stoppen. Als er meerdere leerlingen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden, boeken e.a. materiaal (KWINK/ KLETSKAARTEN PESTEN OP SCHOOL, SOVA materialen).

De leerkracht benadrukt hierbij vooral dat leerlingen zich veilig moeten kunnen voelen op school. Dat melden van pesten in dit geval geen klikken is. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Indien de leerkracht door bepaalde factoren of omstandigheden geen duidelijke analyse van de peestsituatie kan maken en er geen duidelijkheid ontstaat over de rollen van de betrokkenen (pester, gepeste, meelopers) wordt, na overleg met en toestemming van de ouders, de Interne Begeleider en/of psychologisch/pedagogisch medewerker, gedragsspecialist ingeschakeld om als onafhankelijke derde een duidelijke analyse te maken.

Stap 3: De leerkracht of begeleider observeert nauwkeurig de situatie op het plein en maakt afspraken met alle betrokkenen. Er wordt een tijdspad afgesproken en vastgelegd (met datum van evaluatie). De peestsituatie wordt in de leerlingbespreking tijdens de leerkrachtenvergadering besproken (zo nodig inbrengen bij de Commissie van Begeleiding waarin de leerkracht de leerling in kan brengen).

In het geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt er teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap wordt ook genomen als de leerkracht de peestsituatie als "ernstig" inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4: Indien het pestgedrag bij dezelfde leerling blijft bestaan, worden de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester op de hoogte gesteld van de peestsituatie. De leerkracht(en) van de betrokken ouders bespreekt (evt. samen met de ib'er/maatschappelijk werk/begeleiders) de peestsituatie met de betrokken ouders. De betrokken ouders krijgen achtergrondinformatie over pestgedrag en handreikingen met betrekking tot de aanpak van het pestgedrag.

Er wordt gezamenlijk met de betrokken ouders en de betrokken leerling(en) een plan van aanpak opgesteld. Afspraken worden vastgelegd en gemaakt over het gedrag van de betrokken leerlingen. Dit plan van aanpak wordt schriftelijk vastgelegd en overeengekomen met alle betrokkenen (evaluatie moment afgesproken)

Stap 5: Na de evaluatie van het plan van aanpak (met alle betrokkenen), wordt verslag uitgebracht aan de Commissie van Begeleiding/Zorgteam.

Zijn de effecten positief, dan wordt er voorzichtig afgebouwd. Zo niet: dan wordt het plan van aanpak bijgesteld. In die situaties, waarin de remediëring van het pestgedrag problemen geeft, wordt de assistentie van een of meer hulpverlenende instanties (te bepalen in overleg met de ouders en gerelateerd aan de aspecten van het pestgedrag) ingeschakeld. Als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageren of durven te reageren, kan er besloten worden om alle ouders uit de groep te informeren over het pestprobleem. Deze bijeenkomst wordt geleid door een deskundige van het zorgteam/gedragsspecialist of met medewerking van Maatschappelijk werk. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig. Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er kan ook besloten worden om hiervoor preventief een bijeenkomst te organiseren (in de vorm van een speciaal Project op school).

Evaluatie: Dit pestprotocol wordt om de 4 jaar geëvalueerd en met het team besproken (bijgevoegd is een visuele weergave van de te volgen route (concrete stappen)).

Bijlage 1: Ik heb de pest aan pesten (voor de leerlingen)

PESTEN MAG NIET !!!

Pesten is andere kinderen lastig vallen, door te slaan, te schoppen of te schelden. Maar anderen uitlachen, bespotten en zelfs andere kinderen niet laten meespelen, is ook pesten. Het materiaal van andere kinderen met opzet beschadigen of dingen afpakken, is ook pesten. Op onze school doen wij dit niet.

WORD JE ZELF GEPEST ?

Vecht nooit terug en scheld nooit terug. Probeer zelf een oplossing te vinden voor het probleem door er met anderen over te praten. Helpt dat niet, ga dan zo snel mogelijk naar je juffrouw of meester en vertel eerlijk wat er is gebeurd.

ZIE JE PESTEN ?

Doe vooral niet mee. Mee-pesten is even erg als zelf pesten. Laat duidelijk zien, dat je het er niet mee eens bent dat er wordt gepest. Laat de gepeste leerling niet alleen, maar laat hem met jou meespelen.

Als de pestkop niet stopt met pesten, ga dan naar je juffrouw of meester.

BEN JE ZELF DE PESTKOP ?

Dan ben je fout! STOP onmiddellijk met pesten en maak het weer goed met degene die je hebt gepest. Geen mooie praatjes, maar het ECHT goed menen, zodat het pesten stopt.

SAMEN MET ALLE MEESTERS, JUFFEN EN LEERLINGEN, DOEN WIJ ER ALLES AAN
OM VAN ONZE SCHOOL EEN PESTVRIJE SCHOOL TE MAKEN EN ONZE SCHOOL
PESTVRIJ TE HOUDEN.

Bijlage 2: Analyseformulier 'pestgedrag'

LEERLINGGROEP:	DATUM:
NAAM LEERLING (de pester):	
NAAM/NAMEN OVERIGE BETROKKENE(N): (gepeste, meeloper(s))	
KORTE BESCHRIJVING VAN DE PESTSITUATIE:	
ONDERNOMEN STAPPEN (gesprek pester + gepeste, etc.):	
GEMAAKTE AFSPRAKEN:	